

การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตามกรอบแนวคิดของวิทยาลัยสงฆ์

พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ

DEVELOPMENT OF STUDENT CHARACTERISTICS IN ACCORDANCE WITH THE NAWALUK FRAMEWORK OF THE BUDDHIST INTRAGRATION OF BUDDHAPANYA SRI THAWARAWADEE BUDDHIST COLLEGE

พระปลัดสมชาย ดำเนิน¹, ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล²,
วรรรณพล หิรัญบุรณะ³ และชายนันต์ สมถวิลผ่องใส⁴

Phrapalad Somchai Damnoen¹, ²Thanyanant Chansongpol,
Wanthanapol Hirunburana³ and Chanyanan Somthawinpongchai⁴

คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏภาคย์

Faculty of Liberal Arts, Rajapark Institute, Thailand.

¹Email: somchai.dam@mcu.ac.th

Received 11 May 2021; Revised 3 July 2021; Accepted 3 July 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตามกรอบแนวคิดของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี โดยการสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ และประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีตามกรอบแนวคิดบัณฑิต ทั้ง 9 ด้าน คือ 1) ด้านมีปฏิปทาน่าเลื่อมใส นิสิตควรมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดด้วยดี 2) ด้านรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคม นิสิตต้องเข้าใจ เข้าถึง เท่าทันความจริงในการเรียนรู้ 3) ด้านมีศรัทธา อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา นิสิตควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาและนิติตควรมีส่วนร่วมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชน 4) ด้านมีความสามารถในการแก้ปัญหา นิสิตต้องรู้จักใช้หลักเหตุผลในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค 5) ด้านมีความใฝ่รู้ ใฝ่คิด นิสิตต้องสามารถวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรคในการเรียนรู้ได้ 6) ด้านมีน้ำใจเสียสละเพื่อส่วนรวม นิสิตควรมีน้ำใจให้คำแนะนำถึงเพื่อนร่วมชั้นเรียน 7) ด้านมีโลกทัศน์กว้างไกล นิสิตต้องรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 8) ด้านมีความเป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา นิสิตต้องมีความรู้ และพัฒนาความเป็นผู้นำต่อเพื่อนในชั้นเรียน 9) ด้านมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม นิสิตควรให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

คำสำคัญ: คุณลักษณะนิสัย, กรอบแนวคิด, พุทธบูรณาการ

Abstract

This article aims to propose Development of Student Characteristics in accordance with the Nawaluk Framework of the Buddhist intragation of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. This mixed methods research the first part will be quantitative Research, using Survey Research Methods. The sample group used in this research was students of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University who are studying in grade 1-3 with 205 people by opening Taro Yamane's sample size, the data was collected from the sample. All questionnaires were analyzed and processed by the researcher using the statistical package for social science research using the following statistics: frequency, Percentage, mean and standard deviation. Qualitative research with in-depth interview with key informants and analytic induction. The findings were as follows: The development of student characteristics follows Navaluck framework of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College 9 aspects are (1) There is an honorable path. Students are also encouraged to behave in strict compliance with the good. (2) Knowingly social change. Students need to understand the real tricks to learn. (3) Faith Dedicated to Buddhism Students should have knowledge and understanding of the tenets of Buddhism and students should be involved in the propagation of Buddhism to young people. (4) The ability to solve problems. Students have to know the main reasons for solving problems and obstacles. (5) They are keen on knowledge, which students must be able to analyze problems and learning barriers. (6) Being generous and sacrificing for the common good. Students should be considerate and advice their classmates. (7) Having a wide world view which students must recognize and accept the opinions of others. (8) There are psychological and intellectual leaders. Students must have knowledge and leadership development to friends in class. (9) Is committed to the development of their moral and ethical base. Students should focus on how to develop morals and ethics

Keywords: Student Characteristics; Nawaluk Framework; Buddhist Intragation

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง สถานศึกษา และภาครัฐที่พยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างเหมาะสม หรือตามความสามารถของผู้เรียนในการดำเนินชีวิต (Wetsukum & Phumphongkhochasorn, 2021) ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ ทำให้วิถีของคนเปลี่ยนไปการปรับเปลี่ยนที่ไม่

สอดคล้องกับพื้นฐานดั้งเดิมของคนในสังคม โดยเฉพาะสังคมไทยปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสื่อมทางสังคมปัจจุบัน (พระศรีสุวงศ์ สิริภทโท, 2563)

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมนับเป็นคุณลักษณะด้านแรกที่มีความสำคัญในการผลิตบัณฑิต การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) การพัฒนาคนตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันคือการฝึกฝนอบรมจิตใจด้วยการนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการพัฒนา การประยุกต์ใช้สื่อวัตตกรรมเทคโนโลยี ปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (พระมหาประจักษ์ พนาลัย และ นิรุทธ์ วัฒนภาส, 2564) เพราะพระพุทธศาสนาสอนให้พัฒนาตนเองเป็นเบื้องต้นแล้วจึงพัฒนาผู้อื่นต่อไป โดยการออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง หรือ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563; กิติพงษ์ แซ่เจียว, 2564) เพื่อเป็นเครื่องชี้นำในการดำรงชีวิตของเหล่ามนุษย์ (สุวรรณา เขื่อน และ บุญมี เณรยอด, 2563) โดยมีผลกระทบอันเป็นผลเสียเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว สังคมการทำงาน และสังคมประเทศชาติ (พระมหากิตติธัญญ์ สุกิตติเมธี, 2564) โดยมีองค์ประกอบที่ต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านอิทธิพลชักจูงจากบุคคลอื่นๆ ด้านผลผลิต และคุณภาพ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านความน่าเชื่อถือของสถาบัน ด้านค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร และด้านสภาพแวดล้อม (ธนพัฒน์ อินทวิ, 2564) สามารถพัฒนาความรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ให้พร้อมต่อการแข่งขันแบบไร้พรมแดน (กมลชนก ชมพูพันธุ์, 2564) ทั้งนี้เนื่องในยุคดิจิทัลจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการแข่งขันได้อย่างเหมาะสม (Sirilamduan, Chuaychuny, Ruamboon, & Srisuk, 2021) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับสารสนเทศที่ถูกต้อง รวดเร็ว มีความน่าเชื่อถือ แม่นยำ สามารถนำมาเปรียบเทียบย้อนหลังได้ (พระมหากันดินันท์ เองสกุล, 2564)

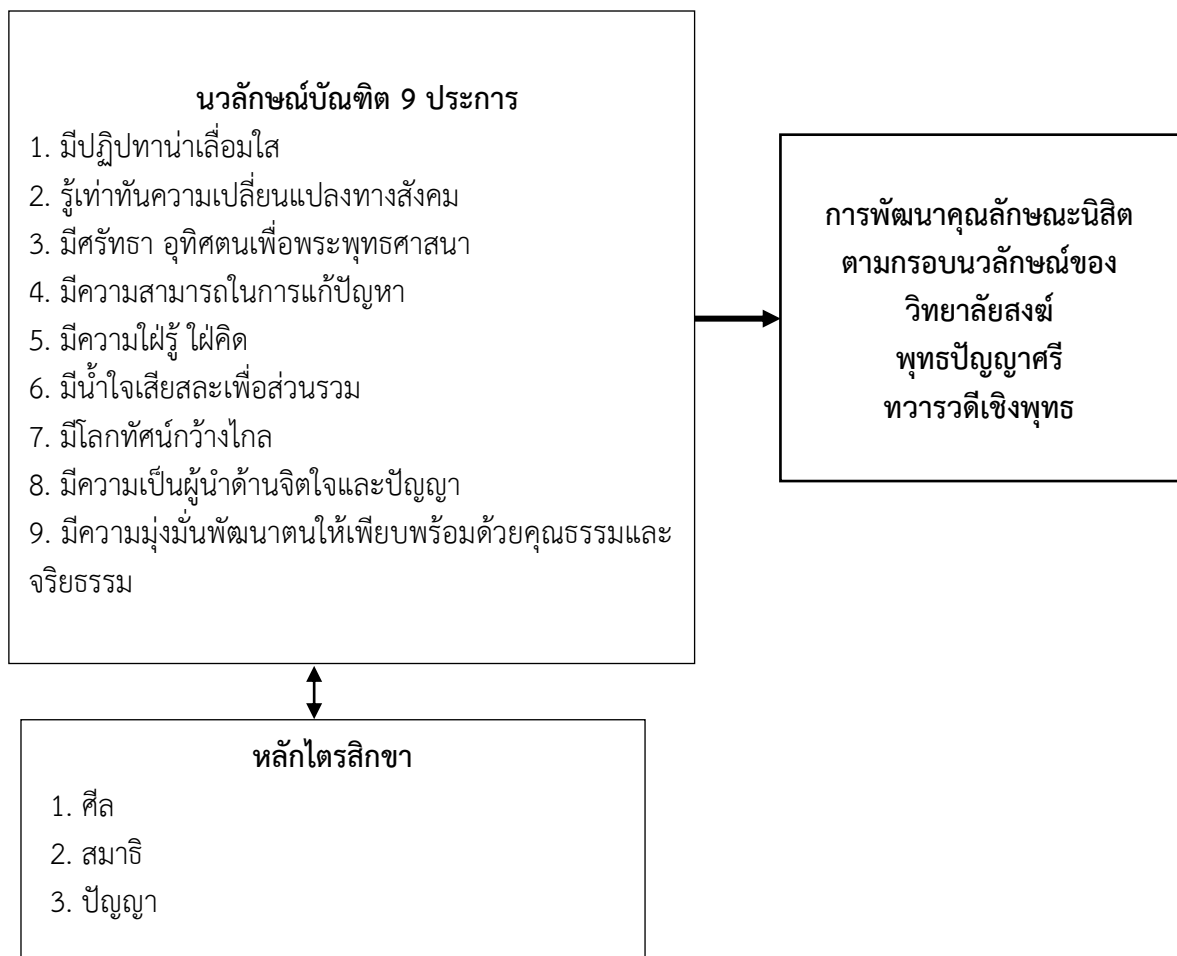
วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีบทบาทในการให้การศึกษา พระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูงที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย ให้การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา (วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, 2562) วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีจึงได้กำหนดเป็นเป้าหมายชัดเจนที่จะผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นิสิตที่สมบูรณ์ในพระพุทธศาสนาต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ให้สอดคล้องตามหลักไตรสิกขาตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “สมาธิที่มีศีลอบรมแล้วย่อมมีผลมากมีอานิสงส์มาก ปัญญาที่มีสมาธิอบรมแล้วย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์ มาก จิตที่มีปัญญาอบรมแล้วย่อมหลุดพ้นจากอาสวะโดยชอบ” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ไตรสิกขาเป็นหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกทุกคนควรนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม เพื่อจัดปรับเตรียมสภาพชีวิตสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลักษณะแห่งความสัมพันธ์ต่างๆ ให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและพร้อมที่จะเป็นอยู่ปฏิบัติกิจและดำเนินการต่างๆ เพื่อก้าวหน้าไปอย่างได้ผลดีที่สุดสูงสุดจุดหมายของชีวิต ของบุคคล ขององค์กร ของชุมชนตลอดจนสังคม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2557) ผ่านกระบวนการทำงานอย่างมีอาชีพ เกิดเป็นวัฒนธรรมหรือ ชุมชนของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลง (ไพพกา ผิวดำ, 2564)

ดังนั้นการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตามกรอบนวัตลักษณ์ของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ” ในครั้งนี้จะเป็นแนวทางเพื่อการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมพันธกิจในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาของผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตามกรอบนวัตลักษณ์ของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี พื้นที่วิจัย คือ วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 136 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้มาจาก ประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 205 รูป/คน ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) ซึ่งใช้ระดับความ

ความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ท่านประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการพัฒนาคุณลักษณะนิสิตตามกรอบบวลักษณะของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.976 2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ชนิดปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ ข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การพัฒนาคุณลักษณะนิสิตตามกรอบบวลักษณะของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะนิสิตตามกรอบบวลักษณะของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) การปฏิบัติตามกฎระเบียบมหาวิทยาลัย มีกิริยามารยาทที่งดงามเสถียรเรียบร้อย มีความประพฤติและการปฏิบัติดีงาม ส่วนนิสิตคฤหัสถ์ควรประพฤติในเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบถูกกาลเทศะและมีความเหมาะสมในทุกที่ แสดงอิริยาบถอ่อนน้อมดูเรียบร้อยและงดงามในวิทยาลัย นิสิตต้องรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการกระทำหรือตัดสินใจ มีความกล้าแสดงออก

2) เปิดการรับรู้ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่นอย่างมีสติ นิสิตจะต้องยอมรับที่จะเรียนรู้กับสิ่งใหม่ๆ โดยไม่หลงมัวเมาไปกับสิ่งใหม่นั้นเกินไป รู้จักเรียนรู้อย่างมีระบบ และสร้างสรรค์ รู้เท่าทันข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ในทุกระดับและมีความสามารถในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ในทางโลกและทางธรรม และรู้จักที่จะเปลี่ยนแปลงรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงศึกษาเล่าเรียนเปลี่ยนแปลงตนเอง

3) ปกป้องและรักษาพระพุทธศาสนา นิสิตจะต้องเข้าใจในคุณค่าและหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ใช้ความรู้ความสามารถทั้งปวงทุ่มเททำงานเพื่อพระพุทธศาสนา การทำตนให้มีประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ยอมเสียสละเวลาของตนเอง ให้กับส่วนรวมเพื่อกระทำคุณประโยชน์แก่พระศาสนาให้ได้มากที่สุด มีศรัทธามุ่งมั่นปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าและมีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนรู้หลักคำสอนในพระพุทธศาสนา มีศรัทธาเชื่อมั่นในพระรัตนตรัย เกิดความรู้เข้าใจสามารถนำไปปฏิบัติได้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม ในสิ่งที่ตั้งงามต่อพระพุทธศาสนาและสังคม สามารถเป็นตัวแทนชาวพุทธตัวอย่างได้ มีจิตใจมั่นคงและรักษาไว้อย่างมั่นคงต่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเวลาและโอกาสของตนเอง

4) ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยใจ รู้จักให้อภัย นิสิตรู้จักให้อภัยไม่มีอคติต่อเพื่อนและสถาบัน ยินดีในการทำงานเพื่อส่วนรวมเสียสละทั้งกำลังกายกำลังทรัพย์กำลังสติปัญญา มีความเอื้อเฟื้อต่อกันไม่เห็นแก่ตัว มีจิตอาสา อยู่แบบเหมือนครอบครัวเดียวกัน มีน้ำใจ เสียสละต่อกัน มีจิตใจเกื้อกูล รู้จักเสียสละแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่นและมีจิตสำนึกสาธารณะ ไม่เห็นแก่ตัวและตระหนักในการเสียสละพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆอย่างเต็มความสามารถและอาสารับหน้าที่เพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจและกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม การเสียสละเวลาเพื่อช่วยกันพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นและคอยช่วยเหลือสังคมไปด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทำให้คนรู้จักพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม มีจิตอาสาในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นแค่หน้าที่ของตน

5) วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาอย่างมีกระบวนการ คือความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยหลักอริยสัจ 4 หรือหาหลักธรรมความรู้ ที่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อนำมาเป็นเกราะป้องกันของตนเอง ให้รู้จักหลักธรรมที่สามารถนำมาใช้ดำเนินชีวิต และสามารถแก้ไขปัญหุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ด้วยสติปัญญา หรือใช้หลักพุทธวิธี มีทัศนคติทางบวกในการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล รู้จักวิธีการ หลักการและกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยหลักธรรม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทุกสถานการณ์และสามารถป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นซ้ำอีกทั้งในปัญหาส่วนตัวและผู้อื่นมีทักษะในการแสวงหาความรู้ นิสิตสามารถแก้ปัญหาอย่างมีทักษะและฝึกตนเพื่อแก้ไขสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้ปัญญาในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหาตนเองและผู้อื่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทางสังคม นำความรู้ที่ศึกษามาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและทางโลกมาทำความเข้าใจในหลายด้าน

6) ค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ ท้นต่อสถานการณ์ ทั้งทางโลกและทางธรรม นิสิตจะต้องมีจิตใจที่เปิดกว้าง รับฟังข้อเสนอแนะต่างๆจากกัลยาณมิตร มีความสามารถในการเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ โดยใช้พื้นฐานทางภาษาทางการสื่อสารและทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการตีความที่ถูกต้อง มีความคิดแบบโลกกว้าง มองไกลใฝ่สันติ มองโลกด้วยปัญญา มีวิชาการดี มองโลกในแง่ดี มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางที่ดีและสร้างสรรค์มีความคิดในการวางแผนชีวิตได้และรู้ปัจจุบัน มีความเป็นประชาธิปไตย บนพื้นฐานของธรรมาธิปไตย

7) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางด้านจิตใจและปัญญาพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม นิสิตสามารถสร้างภาวะผู้นำแบบชั่วคราวโดยใช้หลักธรรมทางปัญญา เป็นแบบอย่างของคนรุ่นหลังจากการที่ได้เรียน และได้ศึกษาสามารถนำมาสอนผู้อื่นต่อได้ โดยการฝึกทางด้านจิตใจ และสามารถเป็นตัวอย่างและนำผู้อื่นได้ดีมีความสามารถเป็นผู้มีบารมีและเป็นศิรัทธาของประชาชน โดยยึดหลักธรรมต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนาใช้เป็นแนวปฏิบัติและรู้สำนึกในคุณงามความดีความประพฤติที่ถูกต้องตั้งตามหลักศีลธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีตามกรอบนวลักษณ์บัณฑิต โดยภาพรวม จากการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่ออภิปรายผลตามรายด้านพบว่า ทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีตามกรอบนวลักษณ์บัณฑิต นิสิตมีการปรับตัวและยอมรับต่อสิ่งรอบตัวในปัจจุบัน นิสิตมีจุดมุ่งหมายและหลักการท้นกับสถานการณ์นิสิตสามารถช่วยประสานให้เพื่อนร่วมชั้นมีความร่วมมือกัน ดังงานวิจัยของฤทธิพล ไชยบุรี (2562) พบว่า ด้านบุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน คือมีความรับผิดชอบในงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความขยันขันแข็งต่องาน มีความทันสมัยทันเหตุการณ์ สนใจใฝ่รู้ มีไหวพริบ แต่งกายเหมาะสม น่าเชื่อถือ มีความเป็นผู้นำ และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สอดคล้องกับงานวิจัย (มูจลินท์ สิงห์สาครเดชา, 2557) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความร่วมมือในการทำงาน และการตั้งเป้าหมายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความร่วมมือในการทำงาน โดยใช้หลักความเห็นชอบ และคิดชอบในการทำงาน (วิชญาภา เมธีรฉัตร, 2557) เพื่อเป็นเครื่องชี้้นำในการดำรงชีวิต โดยมีผลกระทบอันเป็นผลเสียเกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว สังคมการงาน และสังคมประเทศชาติ (พระมหากิตติณัฐ สุกิตติเมธี, 2564) สร้างความตระหนักถึงข้อดีและข้อจำกัดของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา(นันทิยา น้อยจันทร์, 2564) สามารถพัฒนาความรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ให้พร้อมต่อการแข่งขันแบบไร้พรมแดนในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม (กมลชนก ชมพูปันธุ์, 2564)

ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตามกรอบแนวคิดของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ เป็นการหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกทุกคนควรนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีชีวิตที่ดีงาม รวมทั้งลักษณะแห่งความสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและพร้อมที่จะเป็นอยู่ปฏิบัติกิจและ ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อก้าวหน้าไปอย่างได้ผลดีที่สุดสูงสุดจุดหมายของชีวิต ภูมิศาสตร์ที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ รู้จักเลือก วัฒนธรรมที่เหมาะสมมาปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวันและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตอยู่ในสังคม (พระมหาบุญเลิศ อินทพลโณ, 2564; พระมหาเฉลิมชัย ฐานสิริ, 2564; วันไชย กิ่งแก้ว, 2564; อุบล วุฒิพรโสภณ, 2564) และ ต้องได้รับการร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

ด้านศีล คือ การพัฒนาความประพฤติทางกายและวาจาที่ดีงาม และมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

ด้านสมาธิ คือ การพัฒนาลักษณะของจิตใจให้มีคุณธรรม มีความดีงามในจิตใจ สามารถควบคุมจิตใจของตนเองและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ด้านปัญญา คือ การฝึกฝนอบรมให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต การรู้จักคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง มีความเชื่อที่มีเหตุผล รวมทั้งการนำความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับตนเองและสังคม โดยแนวคิดด้านปัญญานี้สามารถนำมาใช้พัฒนานิสิตตามกรอบบวรลักษณ์ทางความสามารถในการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ ใฝ่คิด และมีโลกทัศน์กว้างไกล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย เชิงทฤษฎี เชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการ รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรพัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตเกิดความตระหนักในการเรียนรู้ มีความพร้อมและต้องการที่จะได้รับการพัฒนา
2. ควรมีแผนงบประมาณด้านการพัฒนาอาจารย์และนิสิตที่เป็นรูปธรรมชัดเจนและแน่นอน
3. ควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ นิสิตมีศักยภาพขีดความสามารถมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องแล้วเกิดการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ในแต่ละงบประมาณควรมีการบรรจุแผนการพัฒนา ติดตามประเมินผลการพัฒนาอย่างชัดเจน
2. วางรูปแบบและแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง
3. จัดกิจกรรมหรือโครงการ ที่พัฒนานิสิตในทุกด้านอย่างต่อเนื่องจากการติดตามและประเมินผลจากโครงการเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณลักษณะนิสิตตามกรอบบวรลักษณ์ของวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดีเชิงพุทธ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยถึงประสิทธิภาพการพัฒนานิสิตอย่างสมบูรณ์แบบ
2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบพุทธบูรณาการเครือข่ายพหุภาคีในการพัฒนานิสิต
3. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการสร้างประสิทธิภาพการพัฒนานิสิต

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก ชมภูพันธ์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในธุรกิจยุคดิจิทัล. *วารสารนวัตกรรม การศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 148-155.
- กิติพงษ์ แซ่เจียว. (2564). การจัดการศึกษาของสันตโศกในโลกดิจิทัล. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 4(1), 374-387.
- ธนวัฒน์ อินทวิ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกสถาบันศึกษาเพื่อเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 1-14.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2551). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: วี อินเทอร์เน็ต.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2564). การพัฒนาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(1), 1-16.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2557). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย*. พิมพ์ครั้งที่ 40. กรุงเทพมหานคร: ผลิตัมม์.
- พระมหากิตติณัฐ สุกิตติเมธี. (2564). การวิเคราะห์แนวทางดเว้นจากความเสื่อมในปราชญ์สุตร. *วารสารสห วิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(1), 84-95.
- พระมหากันดินันท์ เฮงสกุล. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา. *วารสารนวัตกรรมจัดการ การศึกษาและการวิจัย*, 3(1), 1-10.
- พระมหาเฉลิมชัย ฐานสิริ. (2564). ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. *สัมภาษณ์*.
- พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ. (2564). รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ฝ่ายบริหาร. *สัมภาษณ์*.
- พระมหาประจักษ์ พนาลัย และ นิรุทธ์ วัฒนโภาส. (2564). การเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ของครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 4(1), 374-387.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 50.
- พระศรีสุวงศ์ สิริภทฺโท. (2563). บูรณาการพุทธธรรมในการป้องกันความเสี่ยงของสังคม. *วารสาร มจร บาลี ศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 6(2), 27-41.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด -19. *วารสารศิลปการ จัดการ*, 4(3), 783-795.
- ไพพกา ผิวดำ. (2564). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา. *วารสารนวัตกรรมการ จัดการศึกษาและการวิจัย*, 3(1), 11-18.
- มุลินท์ สิงห์สาครเดชา. (2557). *สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงานและการตั้งเป้าหมายที่พยากรณ์ความ ร่วมมือในการทำงานของพนักงาน*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ฤทธิพล ไชยบุรี. (2562). การดำรงตนในสังคมด้วยคุณธรรม จริยธรรม. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 21(1), 171-180.
- วันไชย กิ่งแก้ว. (2564). รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี ฝ่ายวิชาการ. *สัมภาษณ์*.

- วิชัญญา เมธีวรรณ. (2557). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภาคเหนือ ตอนล่าง 2. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. (2562). รายงานการประเมินตนเองระดับระดับวิทยาลัย. นครปฐม: วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี. เอกสารเย็บเล่ม.
- สุวรรณา เทียน และ บุญมี เณรยอด. (2563). การศึกษาการบริหารงานวิชาการ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านขุนประเทศ เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 2(1), 1-12.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวานกราฟฟิค.
- อุบล วุฒิพรโสภณ. (2564). อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต *สัมภาษณ์*.
- Sirilamduan, C., Chuaychuny, S., Ruamboon, K. & Srisuk, S. (2021). A Development Web Application for Planning Cultivate Vegetable to Maximize Profits on Nam Kam District, That Phanom, Nakhon Phanom Province, Thailand. *International Journal of Multidisciplinary in Management and Tourism*, 5(1), 29-35.
- Wetsukum, P. & Phumphongkhochasorn, P. (2021). Developing A Causal Relationship Model in Business Development That Affect the Excellence of Public Business Organizations. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12(8), 2667–2671.

